

Kedves Testvérek!

Advent második vasárnapja van, az ünnepre készülünk. A keresztyén emberek ilyenkor különösen is arra tekintenek, hogy Isten országa eljött közénk Krisztusban, hogy Ő visszajön egy nap és az Ő uralma mindent be fog tölteni és közben már itt van közöttünk az Ő országának erőivel, valóságával, a szabadításával. Ennek a valóságában vagyunk most, ebbe hívjuk a gyülekezet közösségét is! S mindeközben az igehirdetés sorozatunkban a Hegyi Beszéd Igéit olvassuk, amivel hisszük, hogy Isten meg akar erősíteni bennünket, mint gyülekezet és egyenként, mint keresztyén emberek. A mai Ige kulcsszava, központi motívuma a házassági válás. Ez egy igen megosztó kérdés keresztyének között. Vannak, akár köztünk is, akik azt várják most, hogy mondassék ki, hogy elválni bűn, elválni nem szabad és mégis mit képzelsz az, aki elválk a házastársától? Van, aki azt szeretné, hogy ne beszéljünk ilyen nehéz kérdésekről, mert inkább jobb hallgatni és csendben elhordozni azt, hogy ilyen lehet. Van, aki szégyenkezik akár emiatt és olyan is lehet, aki pont azt várja, hogy mondassék ki, hogy ez a kérdés mindenkinek a maga dolga, senkinek semmi köze nincs hozzá, mert ez egy privát kérdés. Ráadásul nagyon sokfélék vagyunk, ahogy itt vagyunk a gyülekezet közösségében. Egyedülállók, házasság előtt állók, házasságra készülők, házások, házassági válságban lévők, elváltak, akik kiléptek egy kapcsolatból, elváltak, akiket elhagytak, özvegyek... Mind-mind másban küzdve, más szemszögből tekintve a felolvasott Igére is. Kérlek Titeket, hogy ne válogassunk most aközött, hogy elsőre úgy gondoljuk, érint-e ez bennünket vagy sem. Hanem kapcsolódjunk ma ahhoz, aki mondja ezeket a szavakat: Jézushoz és így az Ő szavához. Arra hívlak Benneteket, hogy két dolgot engedjünk el az igehirdetés elején. Egyrészt engedjük el az oldalra (vagy akármerre) tekintetést, hogy kinek kellene most ezt hallania, kire vonatkozik ez. Figyeljünk inkább Jézusra, hogy miben akar megszólítani bennünket? Másrészt engedjük el, hogy ma az igehirdetésben kimerítő válaszokat kapjunk a válás kérdésére, hogy az összes létező szempontot figyelembe véve egy minden tekintetben korrekt, elfogadható, biblikus, de nem kirekesztő modellt, válaszokat kaphatunk a válás témakörében. Ehelyett is figyeljünk Jézusra, figyeljünk az Igére! A Hegyi Beszédben az elmúlt két vasárnap igehirdetéseiben a „Ne ölj!” és a „Ne paráználkodj!” jézusi magyarázatához kapcsolódtunk. Ehhez kapcsolódik, ebben a sorban van a mostani textus is, a paráznaság témájából folytatódik a válás. „Megmondattam... én pedig...” – ezzel a fordulattal beszél Jézus erről a dologról is. Azt kell még kiemelnem itt bevezetésként, hogy ezeknél a szavaknál Jézus többet is mond a válásról (a Mt 19/Mk 10-ben). Ezt majd később fel is fogom olvasni, mert e kettő együtt értelmezhető, együtt adja ki azt a nagyobb képet, ahogy Jézus erről tanít minket. Három ellentétpárt fogalmazok meg az előző igehirdetéshez hasonlóan, ahol a „Na paráználkodj!” parancsolat volt velünk. Azt keressük most is, ma is, mit jelent, hogy Isten országa közöttünk van? Ha az Ő szabadítása valós, hogyan hat ez az életünkre, ránk, hogyan mutatkozhat meg az Ő szabadítása?

1. Fogyasztói mentalitás helyett felelősségvállalás

Az első ellentétpárban azt a kapcsolópontot szeretném megnevezni, ami összeköthet minket egy több ezer éves történettel. Mert joggal merülhet fel a kérdés, hogy mi közünk nekünk egy rég letűnt társadalmi berendezkedés szokásaihoz, törvényeihez? Azt vélem felfedezni az előző és a mostani szakaszban is, hogy a paráznasághoz hasonlóan, a válás is (azaz hogy „lecseréld” a házastársadat) a fogyasztói mentalitás jeleit mutatja! Másként beszélhetünk ma a fogyasztói magatartásról, fogyasztói kultúráról, mint akkor, de az önző szempontok túlsúlya és a másik személy tárgyiasítására tett kísérletek ugyanúgy fellelhetők ebben az esetben. Mert miközben egy válás mögött számtalan ok meghúzódhat, és nagyon különbözők lehetnek a helyzetek, Jézus itt erről beszél. Jézus a felolvasott Igében tömörített formában az 5Móz 24,1-4-et idézi. A teljes szöveg bonyolult, és különös töredéke a régi törvénynek, amely közvetlenül csak a második házasság sajátos esetére vonatkozik, amikor a férfi azzal a nővel köt házasságot, akitől elvált, s aki azóta elváltként élt. Kifejezetten se ez, se bármelyik más szöveg az Ószövetségben nem nyilvánítja a válást megengedettnek, mégis a farizeusok „könnyen kezelték” ezt a kérdést és kiskaput próbáltak találni: ez is a fogyasztói hozzáállás: a válás valós megoldás, egy a lehetséges opciók közül! Izráelben a férfi az 5Móz 24,1kk. alapján általában válólevél kiadásával feljogosítva érezte magát a házasság önkényes felbontására, és az elbocsátott nőt szabadnak tartotta újabb házassági kapcsolat felvételére. A házasság a paráznaság miatt a valóságban akkor is felbomlik, ha semmilyen jogi intézkedés nem történik, de a két test egygyé lételemének érvénye megváltoztathatatlanul fennáll. Így az a férfi, aki elbocsátja feleségét, házasságtörővé teszi az asszonyt, és aki elbocsátott asszonyt vesz el, házasságtörést követ el. Ezek közt a határok közt szabályozza a házasság kérdéseit az apostoli tanítás is (1Kor 7). A fogyasztói mentalitás, a másik birtoklása helyett a felelősségvállalásra van tehát szükség: a működő párkapcsolatban (a saját határokért, saját érzésekért is). Isten törvénye egyébként hangsúlyozza a felelősségvállalás fontosságát, nemcsak a saját döntésekre nézve, de Isten népének közösségében, például a szegényekkel való törődésben, a társadalom periferiáján lévőkkel kapcsolatban is. Izgalmas kérdés lehet, hogy közösségi szinten hogyan jelenik meg a fogyasztói szemlélet és hogyan valósulhat meg a felelősségvállalás? Úgy gondolom, hogy a fogyasztói hozzáállás, ha használom a közösséget, ha kiveszem belőle, ami nekem jó, ha töltöm magam – s közben nem vállalom másért felelősséget. Sem akkor, amikor szembesítenem kell akár a bűnnel, sem akkor, mikor egyszerűen törődnöm kellene vele és szeretnem, vagy vele lenni a terhei hordozásában. Ebből akar bennünket megszabadítani a mi Urunk, ebben hív megterésre! A felelősségvállalás része az imádság is, egymás hordozása, a megbékélés segítése, akárhol is jár a másik az ő útján.

2. A törvény látszat betartása helyett a töredékesség és bűnösség felvállalása

Tartsuk szem előtt ennél a szakasznál is, hogy Jézus azokhoz szól, akik úgy gondolják, a törvény betartása által lehet üdvözülni. Valójában ez az út már ott és akkor is ahhoz vezetett, hogy kivételt, könnyítést kerestek az emberek: hogy lehetne egyszerűbb egy-egy helyzet. Ha meg akarod tartani a törvényt, akkor nem a kiskapukat kell keresned, hanem az Isten terve szerinti, szíve szerinti utat! – mondja Jézus ebben az Igében. A farizeusokat és az őt hallgató összes embert arra szeretné elvezetni Jézus, hogy belássák elveszettségüket és töredékességüket és azt, hogy képtelenek megváltani magukat. Hogy szükség van szabadítóra, az Isten kegyelmére. Jézus olyanoknak beszél, akik házások, nekik mondja: „Ne keresd a kiskaput, a kiutat a váláshoz!” Kicsavarodott az a gondolkodás, amely a törvény által akar üdvözülni, de valójában a kiskapukat keresi: azt, hogyan lehetne megúszni? A „rabbini” megoldás szerint sem tartalmaz ez a mondat valódi kivételt a válás tilalma számára, mert a *porneia* kulcsszót a héber kifejezés „prostituáció” fordításaként értelmezi, s ez alatt egy házasság okán létrejött vérfertőző egyesülést ért, a tiltott rokonsági fokon belül. Az ilyen egyesülés egyáltalán nem volt valódi házasság, s így nem volt válásra szükség, csak egy nyilatkozatra a semmisségről vagy a semmissé nyilvánításról. Mi tehát az a látszat, ami téged megvéd? Mi az, ami által úgy tűnhet, rendben vagyok – s így nem kell szembesülni saját töredékességünkkel, elveszettségünkkel? Ezt a kérdést a látszat csillogás időszakában különösen is fel kell tennünk magunknak!

„En nem váltam el!” – húzhatja ki magát némelyik testvér, de ugye látjuk, hogy ez semmilyen előnyt nem jelent. Ez nem érdem, ez kegyelem. Isten előtt fel lehet, sőt fel kell vállalni saját megtörtségünket, bűnösségünket ahhoz, hogy átélhessük a kegyelmet és szabadítást. Lehet, hogy nem történt válás, de ettől még a házasságunk nem biztos, hogy Istent dicsőíti. A bántalmazás, az elhanyagolás, az uralkodás, a kihasználás és még sok más is jelen lehet, amit rendeznünk kell egymással és Isten előtt. Mindenféle látszat helyett a bűnösség felvállalása és az abból való felszabadítás az, amire szükségünk van. És még egy fontos gondolat: „Különség van aközött, hogy valaki azért válik el, hogy mással köthessen házasságot a törvényesség látszatát fenntartva, valamint aközött, ha valakinek a múltban sajnos tönkrement a házassága, de elvált emberként megvallja bűneit Isten előtt, feldolgozza a kapott és okozott sebeket is, és ebből meggyógyulva évekkel később egy új házasságot köt.”

3. Keményszívűség helyett alázat

Vegyük most az alapigénkhöz a már említett szakaszt Márk evangéliumából, amikor Jézust megpróbálják csapdába ejteni a válás kérdésében adott állásfoglalásával. Ezt olvashatjuk a Mk 10-ben: 1 *Onnan útra kelve elment Jézus Júdea vidékére és a Jordánon túlra; és megint nagy sokaság gyülekezett hozzá, ő pedig szokása szerint ismét tanította őket.* 2 *Farizeusok is mentek hozzá, hogy megkísértsék őt, és megkérdezték tőle: Szabad-e a férjnek a feleségét elbocsátania?* 3 *Ő azonban visszakérdezett: Mit parancsolt nektek Mózes?* 4 *Azok ezt mondták: Mózes megengedte a válólevél írását és az elbocsátást.* 5 *Jézus erre így szólt hozzájuk: Szívetek keménysége miatt írta nektek Mózes ezt a parancsolatot, 6 mert a teremtés kezdete óta Isten férfivá és nővé teremtette az embert. 7 Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, 8 és lesznek ketten egy testté, úgyhogy ők többé már nem két test, hanem egy. 9 Amit tehát Isten egybekötött, ember el ne válassza! 10 Otthon a tanítványai is megkérdezték őt erről. 11 Ő pedig ezt mondta nekik: Aki elbocsátja feleségét, és mást vesz el, házasságtörést követ el feleségével szemben; 12 és ha a feleség bocsátja el férjét, és máshoz megy férjhez, házasságtörést követ el.*

Jól látszik, hogy a válólevél a kiskapu: meg van engedve... de nem ez a törvény betöltése... (Mt 10, 3-4: „Mit parancsolt?... Megengedte.”) A rabbini iskolák egyébként különbözőképpen értelmezték: milyen ok miatt adható válólevél... Ne feledjük a kontextust: a nő kiszolgáltatott helyzete akkor össze sem hasonlítható a maival. Vissza lehetett élni a házassággal és a válással is! Megrendítő kép a keményszívűség. Olyan állapotot jelent ez, mint amikor az ember a folyamatos engedetlenség miatt érzéketlenné válik Isten akarataira. Hogyan történhet ez meg? Hogyan sodródhat el ennyire az ember Istentől? Nos, az okok megtalálása nem biztos, hogy menni fog. A fontosabb, hogy ha felismered, ha lelepleződik a szívünk ezen a ponton: kiáltunk Istenhez irgalomért és szabadításért!

- 1.1. Vizsgáljuk meg, hogy mi a mi kérdésünk? Mire fókuszálok, hogy megengedi-e Isten, vagy mi az Isten akarata, terve...? Mi az, ami nekünk az a pont, mint a válólevél abban a korban azoknak az embereknek?
- 1.2. Tegyük fel a kérdést: miben lettünk keményszívűek Istennel? Miben lenne szükség meglágyulni Isten előtt? Akár a válással kapcsolatos ítékezésben, akár az Isten igazsága felé, akár a másik felé...

Jézus a törvény által megigazulni vágyóknak szól: házasságtörés a válás, ezért ez akadálya lesz a megigazulásodnak! Értjük, de mégis, hogy jön a kegyelem a történetbe? És hogyan jöhet a mi életünkbe, élettörténetünkbe Isten szabadítása?

4. A szabadítás valósága! (Isten országa közöttünk...)

Kiáltsunk ezen a mai napon Isten szabadításáért! Mi, akik nagyon sokfélék vagyunk, ahogy itt vagyunk a gyülekezet közösségében. Egyedülállók, házasság előtt állók, házasságra készülők, házások, házassági válságban lévők, elváltak, akik kiléptek egy kapcsolatból, elváltak, akiket elhagytak, özvegyek... A szabadulás Krisztusban a miénk!

Nem börtön az egyedüllét, nem börtön a nem jól működő házasság, nem börtön az elvált állapot, nem börtön az özvegység! Mert a testet öltött Jézus bejön a valóságunkba és megszabadít abban, amiben vagyunk. Az Ő akaratát keressük, az Ő szabadításáért kiáltsunk! A gyógyulás Krisztusban a miénk, akárhol is tartasz az úton!

- Fogyasztói mentalitás helyett felelősségvállalás
- A törvény látszat betartása helyett a töredékesség és bűnösség felvállalása
- Keményszívűség helyett alázat

Ezekben szabadítson és formáljon bennünket a szabadító Isten! Ámen!

(Thoma László)